

Thorsdagen den 20 Januari.

Kl. 10 f. m.

§ 1.

Protokollet för den 17 dennes upplästes och godkändes.

§ 2.

Enligt derom förut fattadt beslut komme val af sekreterare hos Kammaren nu att företagas. Till nämnda befattning hade någon sökande sig icke anmält, men Herr Talmannen tillkännagaf, det han förvissat sig, att Kammarens sekreterare vid sistförflutna riksdag, Kommissarien i Riksgäldskontoret H. Husberg vore villig att såsom sekreterare återinträda, om Kammarens förtroende honom dertill kallade. Härefter skedde valet och sedan röstsedlarne uppräknats och hopsummerats, befanns att Kammaren till Sekreterare för 1870 års riksdag valt Kommissarien Husberg med alla de afgifna rösterna, 158 till antalet.

§ 3.

Dernäst företogs det förut beslutade valet af de åtta ledamöter, hvilka skulle ega att, jemte Herr Talmannen och efter samråd med sekreteraren, tillsätta Kammarens tjenstemän och betjening. Detta val utföll sålunda, att

Herr <i>Hierta</i> erhöll	161	röster.
„ vice Talmannen <i>Mannerskantz</i>	160	„
„ <i>Nils Larson</i>	160	„
„ <i>Kinnanson</i>	159	„
„ <i>Adlersparre</i>	158	„
„ <i>Per Nilsson</i> i Espö	158	„
„ <i>Lithner</i>	157	„
„ <i>Rundgren</i>	154	„

§ 4.

Den utsedde Sekreteraren företrädde härefter, underrättades om Kammarens val och öfvertog protokollsföringen.

Rätteligen antecknadt, enligt uppdrag.

A. Printzensköld.

O. E. L. Dahm.

§ 5.

Slutligen skedde val af de tre ledamöter som skola handhafva vården om Kammarens ekonomiska angelägenheter. Dertill utsågos:

Herr <i>Öhlin</i> med	142,
Friherre <i>Fock</i> med	141 och
Herr <i>Lindberg</i> med	141 röster.

§ 6.

Herr vice Talmannen *Mannerskantz* begärde ordet och yttrade: Jag tager mig friheten hemställa, att Kammaren ville besluta, att det tal, Herr Talmannen höll på Rikssalen i går, måtte, såsom förut skett, blifva intaget i Kammarens protokoll.

Denna hemställan bifölls af Kammaren, och skulle alltså det ifrågasvarande talet här intagas, så lydande:

”Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Då grundlagen bjuder, att, sedan riksdag är öppnad, Kamrarne skola genom Talmännen framföra till Konungen sin undersåtliga vördnad stadfäster den blott en gammal sed, hvilken ännu eger samma lifskraft, som den egt genom århundraden. Ty Svenska folkets ombud hafva, liksom folket sjelf, från urminnes tid velat vid hvarje vigtigare tillfälle öppet uttala icke blott en så beskaffad vördnad, utan äfven sin kärlek och trohet. På samma gång den nyvalda Andra Kammaren nu för sin del inför Eders Kongl. Maj:t om dessa känslor afgifver en uppriktig försäkran, frambar den tillika sina varmaste lyckönskningar med anledning af Prinsessan *Lovisas* under sistförflutna sommar skedda förmälning. Den dag, Hon genom äktenskapets band förenades med Danmarks thronföljare, firades icke i våra landsorter några synnerligen storartade fester; men de välsignelser, som utgingo från alla hus, voro förmer än festerna och utgjorde det unga fursteparets bästa bröllopsgåfva. Mätte intet af den gåfvan någonsin för-loras!

Hvad det förestående riksdagsarbetet beträffar, så kan derom i närvarande stund endast sägas, att det i allt skall åsyfta fäderneslandets välgång. Ett godt år har, Gud ske lof, ingifvit friskt mod att bära de bördor, som den hastiga utvecklingen af våra samhällsförhållanden nödvändigt medfört; och om än en svårare tids bittra lärdomar hvarken kunna eller böra glömmas, så skola de likväl icke förlama den handlingskraft, som med tro på framtiden också vet att rätt förbereda densamma. Men huru träffa hvad som i det afseendet är rätt eller icke? Här skilja sig äfven de ärligaste öfvertygelser från hvarandra, och hvad den ene tror sig böra söka i en varsam behandling af det historiskt gifna, det väntar sig den andre af ett djerft språng in på alldeles nya banor. Det finnes lyckligtvis en högre makt, som enar dessa skiljaktigheter och sammanjemkar de ofta mer skenbara än verkliga brytningarne, och denna makt är fosterlandskärleken. Under dess hägn vill den nya Kammaren både börja och fortsätta sin verksamhet, fullt förvissad att den sålunda skall i hvarje särskildt fall finna hvad som för landet är nyttigt och med Eders Kongl.

Maj:ts regering troget samverka till det åsyftade målet. I denna förhoppning och med nedkallande af Guds nåd öfver alla sina företag anhåller Kammaren att städse få vara i sin Konungs ynnest och bevägenhet innesluten“.

§ 7.

Föredrogs ånyo det inför Herr Justitie-statsministern den 17 i denna månad hållna och samma dag hos Kammaren bordlagda protokoll öfver den, jemlikt 32 § Riksdags-ordningen, verkställda granskning af de riksdagsmannafullmakter, som för Andra Kammarens ledamöter utfärdats. Med anledning af den anmärkning, som i berörda protokoll förekom mot den fullmakt, hvilken utfärdats för riksdagsmannen från Gillbergs och Näs häraders valdistrikt, Hofrätts e. o. Notarien Roland Martin, yttrade

Herr Friherre Koskull: Jag hemställer, huruvida icke Kammaren skulle vilja godkänna den ifrågavarande fullmakten, men med föreläggande för valförrättaren att utfärda en ny.

Herr Kallstenius: Jag skall gerna instämma med den föregående talaren i första delen af hans yrkande, men icke tror jag Kammaren kan förelägga valförrättaren att utfärda någon ny fullmakt, utan vi få väl anmoda den valde att anskaffa en sådan. Jag kan tillägga, att jag skulle helst hafva sett, att alla fullmakter, som befunnits felaktiga, helt och hållet kasserats; men då ingen förut framställt ett sådant yrkande, vill jag icke heller hålla derpå, utan har jag endast velat göra denna lilla rättelse i Friherre Koskulls hemställan.

Herr J. F. Geijer: Då Herr Martin ännu icke har ordet här, får jag för hans räkning meddela Kammaren den upplysning, att, straxt sedan det blef honom bekant att hans fullmakt var i viss mån felaktig, han tillskrifvit valförrättaren, med anhållan att med snaraste erhålla en ny fullmakt.

Öfverläggningen förklarades slutad; och beslöt Kammaren, enligt Herr Talmannens derom framställda proposition, det skulle Herr Martin vara berättigad att, oaktadt den anmärkning, som mot hans fullmakt förekommit, deltaga i Kammarens förhandlingar och beslut, men med skyldighet för honom att, så fort ske kunde, införskaffa och hos Herr Justitie-statsministern till granskning anmäla ny, i behörig ordning affattad fullmakt. Enahanda beslut blef derefter af Kammaren jemväl fattadt med anledning af den anmärkning, som framstälts mot den fullmakt, hvilken innehades af Häradshöfdingen Per Staaff, såsom riksdagsman för Söderhamns och Hudiksvalls städer; och blef i öfriga delar det nu föredragna protokollet lagdt till handlingarne.

§ 8.

Herr Talmannen tillkännagaf att från riksdagsmannen för Norrbottens läns norra domsaga Herr J. Rutberg inkommit en så lydande skrift:

Till Herr Talmannen i Riksdagens Andra Kammare!

Då det svårare sjukdomsfall, som uti bilagde läkarebevis omförmäles, och hvilket, under resa till hufvudstaden, härstädes redan uppehållit mig i åtta dagar, ännu icke blifvit häfdt, samt jag befarar svårare följder af sjukdomen om jag skall, under nuvarande förhållande, genast fortsätta resan till Stockholm, för inträde i Riksdagens Andra Kammare; så får jag härmedelst och under åberopande af läkarebeviset vördsammast anhålla det Herr Talmannen måtte uti Kammaren föredraga min ödmjuka begäran om ledighet från riksdagsgörömlen under en månads tid, räknad från riksdagens början, med rättighet, att, om min helsa det tillåter, äfven dessförinnan inställa mig vid riksdagen.

Piteå den 8 Januari 1870.

Joh. Rutberg,

Riksdagsman i Andra Kammaren för
Norrbottens läns norra domsaga.

Riksdagsmannen i Andra Kammaren Kapten J. Rutberg, som lider af chronisk magkatarr (catarrhus ventriculi chronicus), och stadd på resa till Stockholm nödgats till följd af ett svårare anfall af nämnde sjukdom härstädes uppehålla sig från den 1 Januari detta år, behöfver några veckors ledighet från riksdagsgörömlen för att sköta sin helsa, intygas icke allenast på förr aflagd embetsed utan ock med denna min edeliga förpligtelse: så sannt mig Gud hjelpe till lif och själ. Piteå den 8 Januari 1870.

C. Håkansson,

Provincialläkare i Piteå.

I anledning af Herr Rutbergs begäran erinrade Herr Talmannen om den föreskrift i Kammarens arbetsordning, enligt hvilken ledighet från riksdagsgörömlen i allmänhet icke finge åt ledamot beviljas för längre tid än fjorton dagar, men ville, för den händelse Kammaren skulle anse sådana särskilda omständigheter här vara för handen, som kunde föranleda beviljande af en längre tids ledighet, likväl framställa proposition på bifall till ansökningen för hela den tid Herr Rutberg begärt. Denna proposition besvarades med nej; hvaremot den derefter framställda propositionen om fjorton dagars ledighet för Herr Rutberg blef af Kammaren bifallen.

Vidare föredrogs en så lydande skrift:

Till Riksdagens Andra Kammare!

Till följd af min hustrus i går hastigt timade död föranlätas jag vördsamt anhålla om tjenstledighet från instundande riksdagen under fjorton dagar, räknade från dess början, och befullmäktigas innehafvaren att denna min ansökning inlemna.

Ystad den 11 Januari 1870.

P. C. Lamberg,

Representant för valkretsen Ystad,
Skåne och Falsterbo samt Trelleborg.

Den begärda ledigheten beviljades.

Riksdagsmannen för Mellansysslets domsaga af Wermlands Län Herr Wikström hade låtit anmäla, det han af sjukdom vore för närvarande förhindrad att bevista Kammarens sammanträden.

§ 9.

Herr Bergström begärde ordet och yttrade:

Då ålderstalmannen helsade denna högtärade församling, omnämnde han de många förändringar inom Kammaren, som inträffat sedan sednaste riksdag. Emellertid hafva dessa förändringar varit sådana, hvilkas inträffande det icke berott på Kammaren att förekomma eller inverka på; men deremot har här inträdt en förändring, hvilken icke bort utan Kammarens samtycke företagas, nemligen en omkastning af Kammarens ledamöters platser. Denna omkastning är i flera afseenden obehaglig. När man en gång fått en plats, fattar man lätt tycke för densamma och skiljes ogera derifrån; och äfven för Eder, Herr Talman, bör det, åtminstone i början, möta svårighet att icke få höra de gamla talarne tala från samma platser som förr. Om för öfrigt denna förändring icke står i rak strid med arbetsordningen, snuddar den åtminstone vid den. För min del protesterar jag derföre mot denna egenmäktiga omflyttning. Ja! jag går ännu längre; jag fordrar restitutio in integrum -- ett återställande af förhållandet i dess ursprungliga skick — och anhåller jag, att denna min hemställan måtte få blifva hvilande på bordet.

I anledning af Herr Bergströms förslag yttrade vidare:

Herr Key: Jag har begärt ordet för att anhålla om att få instämma med Herr Bergström. Utan att vilja tillägga högern och venstern här i Kammaren någon särskild betydelse, aldraminst en sådan, som ligger till grund för dessa benämningar inom utlandets parlamentariska församlingar, och utan att personligen vara missbelåten med min nya plats, måste jag dock protestera mot det öfverskridande af arbetsordningen, som onekligen här egt rum; ty, mine Herrar, denna omplaceringsåtgärd icke blott snuddar vid arbetsordningen, utan står i direkt strid mot densamma. Jag får nemligen fästa uppmärksamheten på 3 mom. 1 § af Kammarens arbetsordning, hvilket lyder sålunda: "Ledamöterne intage och bibehålle plats i samlingsalen i följande ordning: 1. riksdagsmännen från Stockholms öfverståthållaredöme; 2. riksdagsmän från Stockholms län; 3. riksdagsmän från Upsala län o. s. v." Går jag derefter till slutet af samma § i arbetsordningen, så säges der, att "vice Talmannens plats är till höger om talmansbordet," och att "derifrån räknas jemväl ordningen mellan sittplatserna." Således börjar rätteligen nummer ett der till höger om vice Talmannens plats och ordningen fortgår, derifrån räknadt, nummer efter nummer.

Slutligen vill jag erinra om det stadgande arbetsordningens 27 § innehåller, nemligen: "Denna arbetsordning tjene till efterlefnad, intill dess Kammaren, uppå derom i vederbörlig ordning gjord framställning, beslutar ändring i eller tillägg till densamma." Här af är tydligt, att Kammarens beslut erfordras för hvarje förändring af den placering af Kammarens ledamöter, hvilken, de facto verkställd långt före arbetsord-

ningens antagande, om jag så må säga, vunnit laga häfd, och är det af detta som af förut anförda skäl, som jag ber att få instämma med Herr Bergström i hans yrkande, att frågan måtte få blifva hvilande på bordet.

Herr Grefve Posse: Denna sak är väl i och för sig sjelf ganska obetydlig, helst man inom våra Kammare icke fäster sig vid, om representanterne sitta längst till höger eller längst till venster. Men om också icke frågan har någon stor praktisk vigt eller betydelse, är det deremot icke utan stor betydelse, att personer tillåta sig egenmäktiga företag, och visst är att så här tillgått, då man utan Kammarens begifvande företagit en omplacering af ledamöternas platser. Af detta skäl vill jag således förena mig med Herr Bergström i hans yrkande, att frågan må få hvila på bordet.

Enligt Herr Bergströms egen begäran blef det af honom nu väckta förslaget bordlagdt.

§ 10.

Afgåfvos motioner af:

Herr Leijer, motion N:o 1, om anvisande af anslag dels till fullbordande af den utanför Wisby hamn befintliga vågbrytaren och dels för uppmuddring af hamnbassinen derstädes.

Motionen bordlades.

Herr Ehrenborg, motion N:o 2, om underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med hemställan att nu gällande kommunalförfattningar måtte öfverses och granskas samt förslag till en kommande Riksdag framläggas rörande de förändringar i nämnda författningar, som kunna finnas af behovet påkallade.

Jemväl denna motion bordlades.

§ 11.

Föredrogs och bordlades Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen angående Statsverkets tillstånd och behof.

På Herr Talmannens framställning beslöts, att denna Kongl. Proposition skulle förekomma främst till föredragning i det sammanträde, som komme att hållas nästa Måndag den 24 dennes.

§ 12.

Föredrogs och lades till handlingarne Kongl. Maj:ts sistlidne dag å Rikssalen upplästa berättelse om hvad i riket och dess styrelse sig tilldragit sedan sista riksdag.

Sammanträdet afslutades kl. half 1 e. m.

In fidem
H. Husberg.